

Nr 163.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1921 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av löneförhållanden vid statens tvångsarbetsanstalter m. m.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov (nr 1) har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 26 och 27) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna dels för statens tvångsarbetsanstalter ett ordinarie förslagsanslag å 600,000 kronor i stället för de ordinarie anslag, som i riksstaten för närvarande äro uppförda för statens tvångsarbetsanstalter, dels ock för uppehållande av statens vårdanstalt för alkoholister å Svartsjö å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en den 18 mars 1921 avlåten proposition (nr 264), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet öfver socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 januari 1922 äga tillämpning å befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen må under femte huvudtiteln införas följande:

| Verk och befattningar. | Avdelning och lönegrad enligt löne- planen |
|---------------------------------------|---|
| Femte huvudtiteln. | |
| ----- | |
| Statens tvångsarbetsanstalter. | |
| 1 direktör | B 17 |
| 1 direktör | B 15 |
| 1 pastor och förste lärare | B 15 |
| 1 kamrerare | B 14 |
| 1 assistent | B 12 |
| 1 assistent | B 9 |
| 2 assistenter, kvinnliga | C 6 |
| 1 trädgårdsmästare | B 6 |
| 3 uppsyningsmän | B 5 |
| 11 förste förmän | B 4 |
| 41 förmän | B 2 |
| 3 första vaktfruar | C 3 |
| 13 vaktfruar | C 1 |

dels godkänna följande särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1922 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter, nämligen:

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter är skyldig att tjänstgöra jämväl vid alkoholistanstalt, som är förenad med tvångsarbetsanstalt;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter är skyldig att underkasta sig den förflyttning till fångvårdsanstalt, som kan bli honom i behörig ordning ålagd, ägande emellertid sålunda förflyttad tjänsteman att åtnjuta avlöning och ersättning för flyttningskostnad i överensstämmelse med stadgandena i 13 § 3 mom. samt 27 § i avlöningsreglementet;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter skall, om han därtill förordnas, vara skyldig att såsom vikarie bestrida befattning i samma eller lägre lönegrad;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter, tillhörande någon av 1—6 lönegraderna under avdelning B eller 1—3 lönegraderna under avdelning D enligt avlöningsreglementets 9 §, må även i andra fall än

vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på vederbörande tvångsarbetsanstalts bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall bestridas av tvångsarbetsanstalts medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön;

dels godkänna följande förslag till stater för statens tvångsarbetsanstalter.

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

| | | |
|--|--------|------------|
| Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ... | kronor | 176,000: — |
| Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> | » | 5,000: — |
| Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> | » | 18,000: — |

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

| | | |
|--|--------|-----------|
| Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ... | kronor | 60,000: — |
| Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> | » | 2,000: — |
| Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> | » | 15,000: — |

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

| | | |
|---|--------|------------|
| Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i> | kronor | 150,000: — |
|---|--------|------------|

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

| | | |
|---|--------|------------|
| Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i> | kronor | 130,000: — |
| Summa <i>förslagsanslag</i> | kronor | 556,000: — |

Övergångsstat.

| | Lön eller motsvarande | Tjänst- görings- penningar eller motsvarande | Arvode för särskilt uppdrag | Summa |
|---|--------------------------|--|-----------------------------------|---------------------|
| Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö: | | | | |
| 1 lärare, arvode | 1,200 | 900 | — | 2,100 ¹⁾ |
| Till ålderstillägg, förslagsvis | — | — | — | 400 |
| Tvångsarbetsanstalten i Landskrona: | | | | |
| 1 förste förman (med förordnande såsom upp- syningsman)..... | 1,000 | 550 | 200 | 1,750 ²⁾ |
| 1 förste förman | 1,000 | 550 | — | 1,550 ²⁾ |
| 1 d:o d:o | 1,000 | 550 | — | 1,550 ²⁾ |
| 1 förman | 800 | 500 | — | 1,300 ²⁾ |
| 2 förmän | 1,600 | 1,000 | — | 2,600 ²⁾ |
| Till ålderstillägg, förslagsvis | — | — | — | 900 |
| Till hyresersättningar och vedanslag, där för- mån av fri bostad med bränsle icke åtnju- tes, samt till beklädnadsersättning, förslagsvis | — | — | — | 2,850 |
| Summa förslagsanslag | — | — | — | 15,000 |

¹⁾ Efter 5 år kan den del av arvudet, som motsvarar lön, höjas med 400 kronor och efter 10 år med ytterligare 400 kronor.

²⁾ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.

dels under riksstatens femte huvudtitel, med uteslutande av de i samma stat under rubriken statens tvångsarbetsanstalter uppförda särskilda ordinarie anslag, uppföra under rubriken statens tvångsarbetsanstalter ett ordinarie förslagsanslag av 556,000 kronor samt under rubriken statens tvångsarbetsanstalter: övergångsstat ett ordinarie förslagsanslag av 15,000 kronor;

dels till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag å 50,000 kronor;

dels ock för anordnande och drivande av en ny statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona anvisa ej mindre på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag å 5,000 kronor, än även å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag å 10,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att med

avseende å anstaltens organisation, drift och övriga därmed sammanhängande frågor fatta de beslut, vartill förhållandena giva anledning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning angående reglering av löneförhållanden m. m. vid statens tvångsarbetsanstalter ansluter sig till det av 1902 års löneredgeringskommitté härutinnan avgivna förslaget.

Till ledning vid bedömandet av den kostnadsökning, som en tillämpning av förslaget medför, får utskottet åberopa följande i propositionen lämnade utredning.

För år 1921 äro för tvångsarbetsanstalterna i stat uppförda, bland andra, följande ordinarie anslag:

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö:

bestämt anslag kronor 89,100: —

förslagsanslag » 200,000: —

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona:

bestämt anslag kronor 36,400: —

förslagsanslag » 130,000: — 455,500: —

Läggas här till av andra anslag utgående kostnader för tillfällig löneförbättring till ordinarié tjänstemän, beräknade efter förhållandena år 1920, omkring ... 21,600: —

samt

för ålderstillägg, likaledes beräknade efter förhållandena år 1920, omkring 9,400: —

erhålles en totalsumma av kronor 486,500: —

De av Kungl. Maj:t framlagda nya staterna, övergångsstaten däri inräknad, sluta å ett sammanlagt belopp av kronor 571,000: —

Vid en jämförelse mellan den näst förut återgivna totalsumman och det sist angivna beloppet är emellertid att märka följande.

I den för de nuvarande kostnaderna upptagna summan ingår icke värdet av bostad och bränsle, som åtnjutes in natura, samt icke heller till vissa icke ordinarie befattningshavare utgående tillfällig löneförbättring.

Beträffande de föreslagna nya staterna bör uppmärksammas, att däri upptagna avlöningsbelopp komma att i viss mån minskas på grund av skyldigheten att erlægga ersättning för tjänstebostad.

Likaså må framhållas, hurusom särskilt de för vikariatsersättningar och avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare beräknade anslag måste betraktas såsom synnerligen approximativa.

Vidare må erinras, att genom den förutsatta anordningen vid övergång till efterskottsutbetalning av hela avlöningen en kostnadsökning föranledes första året, då de nya staterna böra tillämpas.

Slutligen är att märka, hurusom vid ovanstående kostnadsberäkningar hänsyn icke blivit tagen till dyrtidstillägg, vare sig de som nu utgå, eller de som efter regleringens genomförande kunna antagas komma att utgå.

För uppehållande av en statens alkoholistanstalt å Svartsjö har riksdagen å extra stat för år 1921 anvisat ett anslag av enahanda storlek som det av Kungl. Maj:t å 1922 års riksstat nu äskade eller 50,000 kronor.

Vad först beträffar Kungl. Maj:ts framställning angående löneroglering vid tvångsarbetsanstalterna har utskottet funnit de förslag i fråga om dessa anstalters organisation, Kungl. Maj:t framlagt, tillräckligt motiverade och får utskottet sålunda biträda densamma.

Utskottets
yttrande.

Att det nya avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, tillhörande den civila statsförvaltningen, må komma till tillämpning å de befattningshavare, varom nu är fråga, samt att de särskilda tjänsterna placeras i de lönegrader, Kungl. Maj:t ifrågasatt, har utskottet likaledes ansett sig böra tillstyrka. Då vad Kungl. Maj:t i övrigt beträffande särskilda avlöningsbestämmelser samt i fråga om förändrad uppställning av staterna föreslagit, ej heller givit utskottet anledning till erinran, har utskottet alltså ansett sig böra till alla delar biträda Kungl. Maj:ts förslag. Enligt vad utskottet under hand inhämtat, kan det visserligen ifrågasättas, huruvida icke manlig bevakningspersonal kommer att i större omfattning än Kungl. Maj:t antagit, visa sig erforderlig vid anstalten i Landskrona, men har utskottet, då i så fall den å övergångsstat vid nämnda anstalt uppförda personalen står till buds, icke funnit skäl föreligga att föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag. Skulle ett överförande till den nya ordinarie staten av den nu å övergångsstat uppförda personalen visa sig påkallat, synes förslag därom lämpligen kunna framställas till nästkommande års riksdag.

Det av Kungl. Maj:t för uppehållande av en alkoholistanstalt vid Svartsjö äskade anslaget har utskottet funnit sig böra tillstyrka och har likaledes Kungl. Maj:ts framställning om anordnande av en statens anstalt för kvinnliga alkoholister i Landskrona icke givit utskottet anledning till erinran.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 januari 1922 äga tillämpning å befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter;

b) besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen må under femte huvudtiteln införas följande:

| Verk och befattningar. | Avdelning och lönegrad enligt löne- planen |
|---------------------------------------|---|
| Femte huvudtiteln. | |
| ----- | |
| Statens tvångsarbetsanstalter. | |
| 1 direktör | B 17 |
| 1 direktör | B 15 |
| 1 pastor och förste lärare | B 15 |
| 1 kamrerare | B 14 |
| 1 assistent | B 12 |
| 1 assistent | B 9 |
| 2 assistenter, kvinnliga | C 6 |
| 1 trädgårdsmästare | B 6 |
| 3 uppsyningsmän | B 5 |
| 11 förste förmän | B 4 |
| 41 förmän | B 2 |
| 3 första vaktfruar | C 3 |
| 13 vaktfruar | C 1 |

c) godkänna följande särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1922 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter, nämligen:

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter är skyldig att tjänstgöra jämväl vid alkoholistanstalt, som är förenad med tvångsarbetsanstalt;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter är skyldig att underkasta sig den förflyttning till fängvårdsanstalt, som kan bliva honom i behörig ordning ålagd, ägande emellertid sålunda förflyttad tjänsteman att åtnjuta avlöning och ersättning för flyttningskostnad i överensstämmelse med stadgandena i 13 § 3 mom. samt 27 § i avlöningsreglementet;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter skall, om han därtill förordnas, vara skyldig att såsom vikarie bestrida befattning i samma eller lägre lönegrad;

tjänsteman vid statens tvångsarbetsanstalter, tillhörande någon av 1—6 lönegraderna under avdelning B eller 1—3 lönegraderna under avdelning C enligt avlöningsreglementets 9 §, må även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, erhålla erforderlig läkarvård jämte läkemedel på vederbörande tvångsarbetsanstalts bekostnad, dock att vård å sjukhus, sanatorium eller annan dylik vårdanstalt icke må vid sådant sjukdomsfall bestridas av tvångsarbetsanstalts medel under tid, då tjänstemannen åtnjuter oavkortad lön;

d) godkänna följande förslag till stater för statens tvångsarbetsanstalter:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

| | | |
|--|--------|------------|
| Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ... | kronor | 176,000: — |
| Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> | » | 5,000: — |
| Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> | » | 18,000: — |

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

| | | |
|--|--------|-----------|
| Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ... | kronor | 60,000: — |
| Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> | » | 2,000: — |
| Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> | » | 15,000: — |

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

| | | |
|---|--------|------------|
| Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i> | kronor | 150,000: — |
|---|--------|------------|

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

| | | |
|---|--------|------------|
| Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i> | kronor | 130,000: — |
|---|--------|------------|

Summa *förslagsanslag* kronor 556,000: —

Övergångsstat.

| | Lön eller motsvarande | Tjänstgöringspenningar eller motsvarande | Arvode för särskilt uppdrag | Summa |
|---|-----------------------|--|-----------------------------|---------------------|
| Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö: | | | | |
| 1 lärare, arvode | 1,200 | 900 | — | 2,100 ¹⁾ |
| Till ålderstillägg, förslagsvis | — | — | — | 400 |
| Tvångsarbetsanstalten i Landskrona: | | | | |
| 1 förste förman (med förordnande såsom uppsyningsman) | 1,000 | 550 | 200 | 1,750 ²⁾ |
| 1 förste förman | 1,000 | 550 | — | 1,550 ²⁾ |
| 1 d:o d:o | 1,000 | 550 | — | 1,550 ²⁾ |
| 1 förman | 800 | 500 | — | 1,300 ²⁾ |
| 2 förmän | 1,600 | 1,000 | — | 2,600 ²⁾ |
| Till ålderstillägg, förslagsvis | — | — | — | 900 |
| Till hyresersättningar och vedanslag, där förman av fri bostad med bränsle icke åtnjutes, samt till beklädnadsersättning, förslagsvis | — | — | — | 2,850 |
| Summa förslagsanslag | — | — | — | 15,000 |

¹⁾ Efter 5 år kan den del av arvodet, som motsvarar lön, höjas med 400 kronor och efter 10 år med ytterligare 400 kronor.

²⁾ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.

e) under riksstatens femte huvudtitel, med utslutande av de i samma stat under rubriken statens tvångsarbetsanstalter uppförda särskilda ordinarie anslag, uppföra under rubriken statens tvångsarbetsanstalter ett ordinarie förslagsanslag av 556,000 kronor samt under rubriken statens tvångsarbetsanstalter: övergångsstat ett ordinarie förslagsanslag av 15,000 kronor;

f) till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag å 50,000 kronor; samt

g) för anordnande och drivande av en ny statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona anvisa ej mindre på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag å

5,000 kronor, än även å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag å 10,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att med avseende å anstaltens organisation, drift och övriga därmed sammanhängande frågor fatta de beslut, vartill förhållandena giva anledning.

Stockholm den 31 maj 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtande nr 161.
